

HVA SKJER I KINA? KONSEKVENSER FOR NORD-NORGE

1. NIXON DRAR TIL KINA
2. HISTORISK TILBAKEBLIKK
3. DENG: REFORMER OG ÅPNER OPP
4. JIANG ZEMIN OG ZHU RONGJI SETTER GREP
5. HU FOR HARMONI
6. ENDRINGER UNDERVEIS I KINA
7. KINA OG NORD-NORGE

1. NIXON DRAR TIL KINA

Om formiddagen den 9. juli 1971 kunne man se en lang limousin gli gjennom gatene fra flyplassen og inn til Beijing. I bilen satt marshall Ye Jianying, den høyeste fagmilitære personen i Kina, og Henry Kissinger, sikkerhetspolitisk rådgiver til president Richard M. Nixon.

Hensikten med Kissingers hemmelig besøk er å berede grunnen for et møte mellom formann Mao og president Nixon. Et slikt møte finner sted syv måneder senere.

Dette møtet endrer verden

2. HISTORISK TILBAKEBLIKK

Etter Opiumskriften (1840-42) hang amerikanerne seg på britene – de ville også være med og nyte fordeler av handel med Kina.

Britiske lover skulle gjelde for britiske borgere. Og tilsvarende for andre vestlige land. Ekstraterritorialrettigheter, som er urimelige og ydmykende.

Kineserne gjør opprør.

Frankrike, England og USA sender felles styrker mot Beijing.
Sommerpalasset til keiseren, med sine umistelige skatter, brennes ned.

I 1949 gikk Mao seirende ut av den kinesiske borgerkrigen.
USA, som støttet Chiang Kai-shek, var på feil side.
Chiang flyktet til Taiwan med et par millioner mann.
På denne øya etablerte Chiang og Kuomintang sitt eget regime.

Sist lørdag var det valg i Taiwan.
Mr. Ma vant. Og takk for det.

3. DENG: REFORMER OG ÅPNER OPP

1978 tar Deng over. Helt klar på to ting:

- Kina skal gjenvinne sin fordums storhet
- Det skal skje ved økonomisk vekst

Pragmatisk: Markedsøkonomi med kinesiske kjennetegn.
Gjøre bruk av verden der ute for egen økonomisk fremgang.

Lykkes over alle forventninger.

Årlig vekst i snitt på nær ti prosent de siste vel 30 årene.

Kina helt avhengig av USAs velvilje.

Viste seg i desember 2001 – Kina blir med i WTO.

1979, Kina går til 29 dagers invasjon av Vietnam.
Deng sjekker ut med president Carter i forkant.
Sovjet nøyer seg med å brumme.

1980-84, Familiejordbruket kommer tilbake

4. JIANG ZEMIN OG ZHU RONGJI SETTER GREP

4. juni 1989, Studentopprøret på Den himmelske freds plass slås brutalt ned.
Jiang tar over. Men ikke helt.

Januar 1992, Dengs sydlige reise

- Slutten av 1990-tallet, statseide foretak bygges ned (SOEs) og over 40 millioner mister jobben
- Slutten av 1990-tallet, boligmarkedet i byene privatiseres. Det innebærer stor overføring av formue til husholdningene.
- Tidlig på 2000-tallet – statseide banker må rekapitaliseres, tilsvarende nær femti prosent av BNP.
- Desember 2001 og Kina med i WTO

Jiang Zemin legger meget stor vekt på et godt forhold til USA.
Etter hvert bra kjemi med Bill Clinton.

5. HU FOR HARMONI

2002 – ryddig overgang av makten, etter regler Deng hadde laget.

To ganger fem år på toppen.

2012 og Hu Jintao må gi fra seg stafettpinnen til Xi Jinping.

Noe uro og spenning rundt dette.

2005, Fredelig fremvekst for eksternt bruk
Harmonisk samfunn for internt bruk.

Har lykket med det første, så langt og stort sett

MEN: Kina den senere tid yppet seg kraftig i Sør-Kina havet

Lykkes dårlig med Harmonisk Samfunn

- Økende forskjeller
- Miljøsituasjonen kraftig forverret
- Gjestearbeiderne i byene (140 mill) har dårlige kår

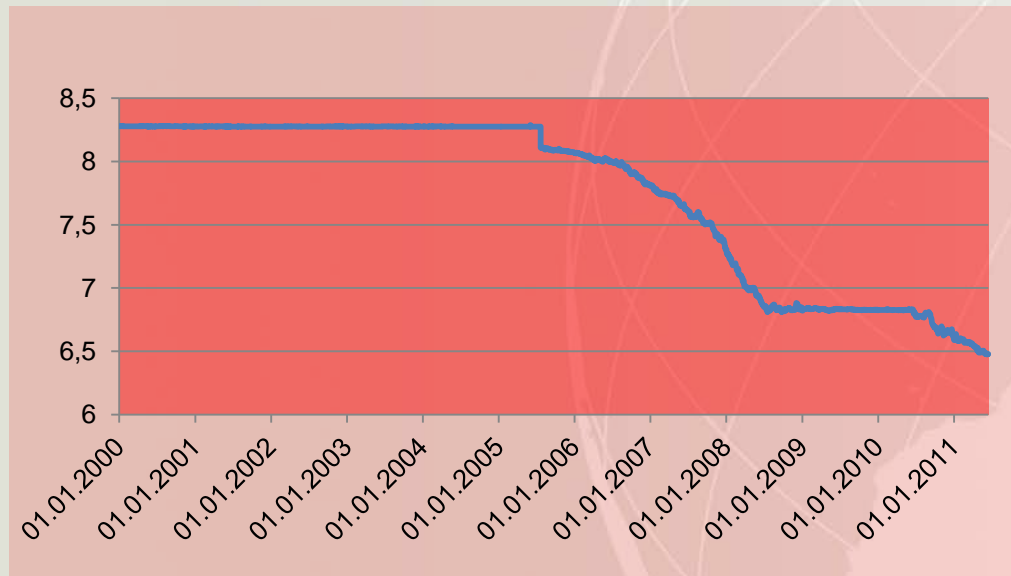
Femårssplan for 2011-2015 tar saftig tak i disse problemene

- ”Inkluderende vekst” – alle skal med
- Oppgradering til moderne teknologi – bevege seg oppover verdikjeden
- Behov for lønnsinflasjon slik at reallønnen stiger kraftigere enn BNP
Hvorfor? Fordi andelen som privat konsum utgjør av BNP må opp.
- Gradvis styrking av den kinesiske valutaen (RNB), fra 8,28 til 6,32 mot dollar siden juli 2005. Dette vil fortsette.

6. ENDRINGER UNDERVEIS I KINA

- Kina vil fortsette sin appresiering av RMB – kanskje med en liten pause i tider som disse

MEN: Tar lang tid før den kinesiske valutaen erstatter den amerikanske, tror jeg.
Vil ikke miste styringen på valutakursen.

- Kina må legge om sin økonomiske politikk
  - Mer etterspørsel hjemme – konsumet må opp
  - Mindre basert på stadig vekst i eksport og i realinvesteringer
  - Dyrt for Kina med mange gamle
  - Par hundre millioner kinesere på flytting de neste 12-15 årene, inn til byene
- Kina må legge om sitt politiske system
  - Med økt velstand, krav om medbestemmelse
  - CCP sliter med å finne ut av dette
  - Korrupsjon et stort problem

- Kina vil gjøre seg mer gjeldende i verden

- Kina fortsetter å øke kraftig sine direkteinvesteringer i utlandet. Snart vil en bedrift nær der du bor være kinesisk
- Kina vil fortsatt ta økende mengder råvarer fra andre land, ikke bare nære naboland, fra Latin-Amerika og Afrika.
MEN: Bygge egne skip og frakte dem på egen kjø!?
Ikke så bra for oss.
- Kina vil øke sin andel global industriproduksjon
Men vil man lykkes med kvantesprang oppover i verdikjeden?

7. KINA OG NORD-NORGE

Laks, Solcelle, og Nordland og Zhejiang

Fiskeoppdrett kjent i Kina 2500 år f.Kr.

Laks: Oppdrettsanlegg i alle tre fylker, blant annet:

Arnøy Laks og Jøkelfjord Laks i Troms
Marine Harvest og Nordlaks i Nordland

Laks til Kina for videreforedling.

Hvordan sikre kvalitet i alle ledd?

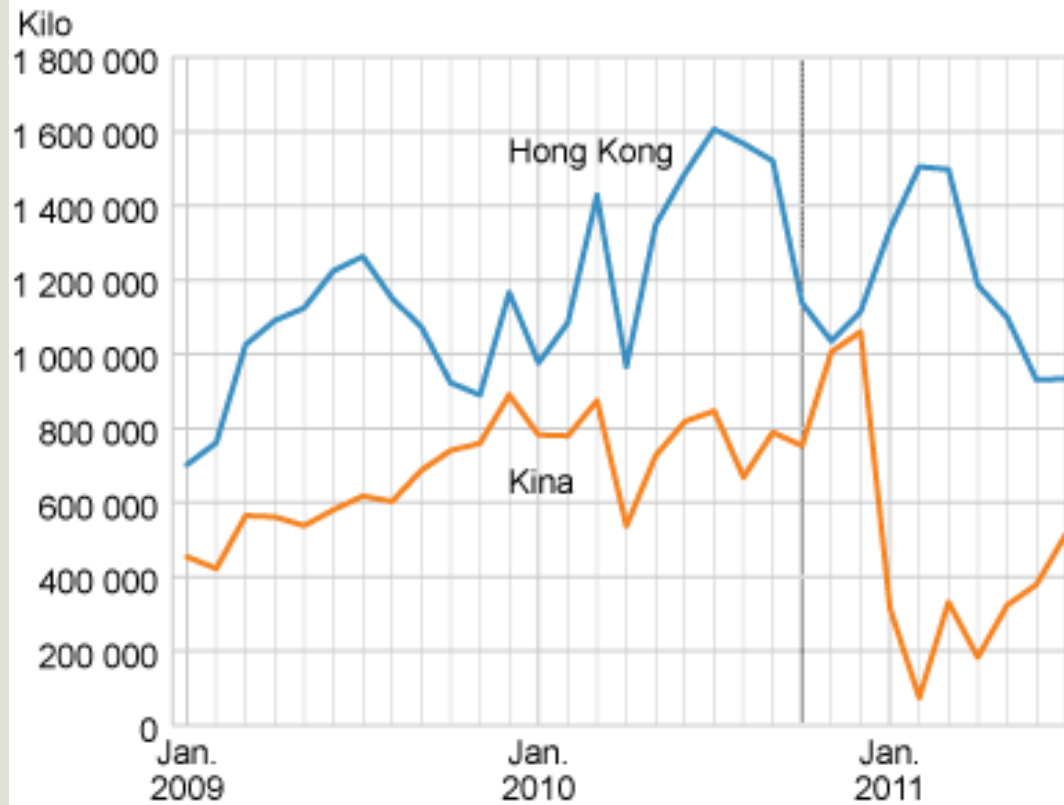
Nobelpris i 2010 og lakseeksporten til Kina synker.

MEN: Eksporten til Hong Kong øker

Lakseeksport til Kina, 2009-2011.

Figur 5. Eksport av hel laks (03021201) til Kina. 2009-2011. Kilo

Kilde: SSB

Solcelleindustri

- Rec permitterte hundrevis i Nordland (total 700 i Norge) i sommeren 2011
Nordland, visjon om ledende innen fornybar energi.
- 4. Jan 2012: Rec legger ned mer i Nordland, og permitterer flere.
- Knallhard konkurranse fra kinesiske sol-selskaper.
Ny femårs-plan med stor vekt på ren energi
Det konkurreres på pris i næringen, og Kina her har klar fordel.
- Elkem solgt til China National Bluestar Group for 12 mrd.

Mai 2010: Nordland i samarbeid med Zhejiang

Nordland

- ca 238 000 innbyggere
- ca 38 461 km²
- BNP ca 60 mrd kroner
- Nordland er blant Norges viktigste fylker for fiskeoppdrett
- Står for 75% av eksporten fra Nord-Norge
- Energi er et annet viktig industriområde i Nordland.
- Satser også på reiseliv i med ny strategi for 2011-2015.

Zhejiang

- ca 54,5 millioner innbyggere
- ca 102 000 km²
- BNP ca 3.000 mrd kroner
- En av Kinas raskest voksende provinser.
- Kystprovins med geografiske likhetstrekk med Nordland. Likende samferdselsbehov.
- I Zhoushan: Kinas største fiskeanlegg – samarbeid med Nordland siden oktober 2010.
- Satsning på både energi og reiseliv i provinsen.

